

EPISCOPIA ROMÂNĂ UNITĂ CU ROMA
GRECO-CATOLICĂ, ORADEA
ASOCIAȚIA „EPISCOP VASILE AFTENIE”
BIBLIOTECA FILIALEI CLUJ-NAPOCA A ACADEMIEI ROMÂNE
INSTITUTUL DE ISTORIE „GEORGÈ BARIȚIU” CLUJ-NAPOCA
COLEGIUL TEOLOGIC GRECO-CATOLIC SF. ATANASIE
NÍREGYHÁZA

ȘCOALA ARDELEANĂ

Anuar

VII / 2013

EDITORI

Remus Câmpeanu

Varga Attila

Florin Jula

Oradea
2014

ARHONDOLOGIA DIECEZEI GRECO-CATOLICE DE GHERLA, ULTERIOR DE CLUJ-GHERLA

Mircea Remus BIRTZ, OBSS

Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca

e-mail: istorie@acad-cluj.ro

*The archondology of the greek-catholic bishopric of Gherla,
subsequently Cluj-Gherla*

The Archondology of the Greek-Catholic Eparchy of Gherla, and after 1930, Cluj-Gherla (Szamosujvarensis, Armenopolis) is presenting the canonical rulers of this eparchy (Bishops and Chapter Vicars). We find here the same difficulties like in Oradea-Mare Archondology; more, due to the communist persecutions, infiltrations or the unfortunate Ost-Politik, during 1971-1987 the canonical jurisdiction was disputed between Canons Nicolae Pura and Silvestru Augustin Prundus from one side, and the secret Bishop Emil Riti from another. The genuine Coadjutor Bishop Ioan Chertes was neglected. The *De nominatione substitutorum* Decree was not respected in the Diocese of Cluj-Gherla after 1971. After December 1989 the Greek-Catholic Church from Romania ended the internal state of canonical necessity, but, however, several personal interests were illustrating particular or uncanonical historical opinions, only to justify early personal interests.

KEY-WORDS: *Archondology, Greek-Catholic Eparchy of Cluj-Gherla, Chapter of the Diocese, Bishop, Canonical Jurisdiction*

Precizări lexicale

Arhondologia: istoria familiilor nobiliare și a conducătorilor unor state, provincii. În cazul nostru ea investighează lista și datele anagrafice ale conducătorilor unei episcopii, anume ordinarii diecezani. Practic arhondologia înseamnă condica dregătoriilor, în cazul nostru, a celor diecezane.

Ordinariul diecezan reprezintă conducătorul legitim al unei dieceze. El poate fi un *episcop rezidențial (diecezan)* sau un *vicar capitular*, ales de capitlul eparhiei respective, pentru a guverna dieceza în timpul interregnelui episcopal. Vicarul capitular nu trebuie confundat cu prepozitul, conducătorul capitlului, și nici cu vicarul general diecezan, care-l substituie pe conducătorul eparhial în afacerile administrative prin delegație.

În Imperiul Austriac și cel Austro-Ungar, până în 1918, împăratul, în calitate de Rege apostolic al Ungariei avea dreptul să fondeze dieceze și să numească episcopi. *Numirea* episcopilor din Imperiu se făcea deci de împărat.

Ratificarea acestora de către Papă se numea *preconizare*. Consacrarea episcopală conferea recipiendarului abilitatea sacramentală corespunzătoare (de a sfinți alți preoți, de a consacra Sf. Mir, etc) dar puterea de jurisdicție o primea prin preconizare.

Episcopul *auxiliar* (titular: titlul său era dat unei dieceze antice sau *in partibus infidelium*) este un episcop destinat unei dieceze în vederea facilitării muncii apostolice, neavând obligatoriu însărcinări administrative; în cazul în care episcopul auxiliar avea dreptul să-I succedă episcopului rezidențial, acesta era un episcop *coadjutor*.

Administratorul apostolic diecezan este conducătorul eparhial numit de o autoritate canonică superioară (în cazul nostru Sf. Scaun) în condițiile de criză (război, persecuție, schimbarea frontierelor, etc.) ale diecezei respective. El poate fi un episcop sau un preot, care va governa dieceza respectivă în numele Papei. Episcopul diecezan va governa întotdeauna în nume propriu.

Ordinariul substituit este un conducător legitim, care guvernează prin delegație/numire (conferită de autoritatea canonică superioară legitimă) o unitate canonică (în cazul nostru dieceza) atunci când ordinariul legitim este împiedicat să o facă (detenție, boală).

Trebuie făcută deasemeni distincția între calendarul gregorian (folosit în Biserica Latină și oficial) sau stilul nou și calendarul iulian, folosit de Bisericile românești până în 1923; așa se explică neconcordanța unor date întâlnite la diferitele istorici.

Înainte de 1990 temeiul juridic al exercitării atribuțiilor notabilităților diecezane greco-catolice era oferit de cele 3 Concilii Provinciale și de Codul de Drept Canonic Piano-Benedictin (CIC 1917), acesta din urmă valabil până în 1983, când a fost substituit de CIC 1983

Constituțiile Apostolice (*Motu Proprio*) intrate în vigoare în intervalul 1949-1958: *Crebrae allatae sunt* (2.V.1949), *Sollicitudinem nostram* (6.I.1951) *Postquam Apostolicis Litteris* (21.XI.1952) și *Cleri sanctitati* (25.III.1958) ofereau un cadru unitar Bisericilor Orientale Unite, aducând la numitor comun dreptul canonic al acestora cu CIC 1917. Este o întrebare, cât de bine au fost cunoscute aceste documente de către Bisericile prigonite de după Cortina de Fier. Noul Cod de Drept Canonic Oriental (CCEO), promulgat în 18.X.1990 a intrat în vigoare în 1.X.1991.

Deci pentru a stabili parametrii canonici ai ordinarilor diecezani înainte de 1990 ne vom referi la CIC 1917. De ce? Acetsa nu inova, cât codifica praxa canonică precedentă.

Pentru atribuirea de oficii eclesiastice a se vedea CIC 1917 can. 147-153, pentru pierderea lor CIC 1917 can.188, despre puterea ordinară și cea delegată a se vedea CIC 1917 196-210, definiția ordinarilor fiind oferită în CIC 1917

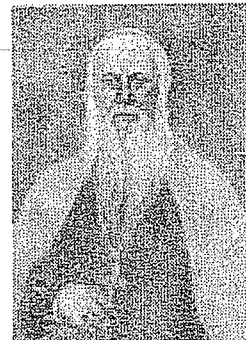
can.198. Atribuțiile episcopale erau regulate de CIC 1917 can.329-349, cele ale administratorilor apostolici în CIC 1917 can.312-318 corelate cu can. 334, episcopii auxiliari și coadjutorii erau îndrumați de CIC 1917 can. 350-355, vicarul general de CIC 1917 can. 366-371 iar capitulul diecezan era îndrumat de CIC 1917 can.391-422.

Starea de necesitate canonică (valabilă în România între 1948-1990) era menționată în CIC 1917 can.2205 par. 2-4. Decretul *De Nominatione Substitutorum* emis în 29.VI.1948 și complementele anexe erau dezvoltări ale canoanelor 429-432 din CIC 1917!

În 12.XII.1850 împăratul Francisc Iosif, în calitatea sa de Rege Apostolic, a decretat reactivarea Mitropoliei de Alba-Iulia Făgăraș și crearea altor două dieceze, de Gherla și de Lugoj, ce urmau, împreună cu cea a Orăzii Mari, să devină sufraganele noii mitropolii.

Fericitul Papă Pius IX în 26.XI.1853 a preconizat atât noua structură eclesastică, cât și noile episcopii. Bula de preconizare a diecezei de Gherla, semnată tot în 26.XI.1853 se intitula *Ad Apostolicam Sedem*.

Capitulul diecezan a fost completat în 24.I.1857, Împăratul numind cinci canonici, iar prepozitul fiind numit de Papă în 11.XII.1857.

Episcop diecezan:

Ioan Alexi: 26.XI.1854-29.VI.1863

n. Mălădia-Șimleu (SJ), 24.VI.1801

studii: Carei, Oradea

preot: 30.X.1825, consacrat de PS Samuel

Vulcan

canonic al diecezei de Oradea-Mare: onorar din 1837, actual din 19.X.1843

numit episcop de Gherla: 17.III.1854

preconizat: 26.XI.1854

consacrat episcop: în 28.X.1855, la Blaj, de IPS

Mitropolitul Alexandru Șterca-Șuluțiu

d. 29.VI.1863, Gherla

Vicar capitular:

Macedon Pop

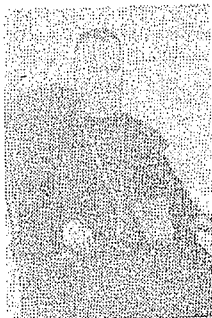
n. 24.VI. s.v./ 7.VII. s.n. 1809, Sângeorz-Băi

studii: Bistrița, Blaj

preot: 29.VI.1835, Blaj, de PS Ioan Lemeny

vicar foraneu al Năsăudului din 1847

prepozit al diecezei de Gherla din 11.XII.1857
d. 29.VII.1873, Cluj
vicar capitular: 7.VII.1863- 28.I.1866 și 21.X.1868- 29.I.1873

Episcop diecezan:
Dr. Ioan Vancea de Buteasa:
29.VI.1863-21.X.1868
n. 18.V.1820, Vășad (BH)
studii: Oradea, Viena
preot: 10.VIII.1845, Vășad, de PS Vasile baron
Erdelyi
canonic al diecezei de Oradea-Mare: 3.VIII.1855
numit episcop de Gherla: 4.VII.1865
preconizat: 25.IX.1865

consacrat episcop: 3.XII.1865, Oradea, de PS Iosif Papp-Szilagyi

ales Mitropolit al Blajului: 11.VIII.1868
numit Mitropolit: 21.X.1868
preconizat: 21.XII.1868
d. 31.VII.1892, Blaj

Vicar capitular:
Macedon Pop, între 21.X.1868- 29.I.1873

Episcop diecezan:
Mihai Pavel de
Peteritea: 23.XII.1872-29.I.1879
n. 6.IX.1827, Recea, MM
studii: Baia-Mare, Kassa / Kosice, Viena, Ungvar
/Uzhgorod, Satu-Mare
preot: 21.III.1852, Munkacs, de PS Vasile
Popovici
vicar foraneu al Maramureșului: 1861
numit episcop de Gherla: 11.IX.1872
preconizat: 23.XII.1872,
consacrat episcop: 29.I.1873, la Blaj de IPS Ioan

Vancea de Buteasa
numit episcop de Oradea-Mare: 29.I.1879
preconizat: 15.V.1879

d. 1.VI.1902 Ocna Slatina, azi Solotvina (azi Ucraina Carpatică)

Vicar capitular:
Ioan Anderco Homorodanul
n. 19.II.1811, Botiz, SM
studii: Satu-Mare, Trnava,
căsătorit: 1833, rămas văduv
preot: 4.IV.1833, Eperjes / Presov, de către
PS Grigorie Tarkovich
canonic al diecezei de Gherla: 24.I.1857
prepozit: 1874
vicar capitular: 29.I.1879 – 18.VIII.1879

d. 30.VII.1890, Orman-Gherla (CJ)

Episcop diecezan:
Dr. Ioan Szabo de Cristelec:
14.V.1879-1.V.1911
n. 16.VIII.1836, Istrău /Moftinul-Mic (SM)
studii: Oradea, Roma
preot: 4.XI.1859, Oradea, de PS Vasile baron
Erdelyi
canonic al diecezei de Oradea-Mare:
15.V.1867
numit episcop de Gherla: 18.II.1879

preconizat: 14.V.1879

consacrat episcop: 15.V.1879, la Oradea, de PS Mihai Pavel
d. 1.V.1911 Gherla

Vicar capitular:
Ioan Georgiu (din familia nobiliară Giurgiu
Pataky)
26.I.1851, Strâmbu, CJ
studii: Năsăud, Budapesta
preot: 1877, de PS Mihai Pavel
canonic al diecezei de Gherla: 15.VI.1893
prepozit: 1910
prelat papal: 1914

vicar capitular: 2.V.1911 – 8.VIII.1812 și 14.I.1916- 16.XII.1917
d. 16.II.1922, Gherla

Obs. Prin Bula Apostolică „Christifideles graeci” (8.VI.1912) 4 parohii din Dieceza Gherlei vor fi incorporate Diecezei de Hajdudorogh, fiind returnate diecezei mamă prin Ordinul Nunțiatarii Apostolice din Budapesta Nr. 16.475 / 10.V.1919.

Episcop diecezan:

Dr. Vasile I Hossu de Mesteacăn: 16.XI.1911-13.I.1916
 n. 30.I. / 11.II. 1866 Târgul-Mureș
 studii: Reghin, Târgul-Mureș, Roma
 preot: 27.VIII.1888, Blaj, de IPS Ioan Vancea
 canonic al arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș: 9.X.1898
 numit episcop de Lugoj: 16.V.1903
 preconizat: 25.VI.1903
 consacrat episcop: 21.IX.1903, la Blaj, de IPS Ioan Mihalyi de Așa
 numit episcop de Gherla: 15.XI.1911

preconizat: 16.XI.1911
 d. 13.I.1916, Budapesta

Vicar capitular:

Ioan Georgiu, între 14.I.1916- 16.XII.1917

Episcop diecezan:
Dr. Iuliu Hossu de Mesteacăn: 21.IV.1917-28.V.1970
 n. 30.I.1885, Milașul Mare (BN)
 studii: Reghin, Blaj, Roma
 preot: 27.III.1910, la Roma, de PS Vasile I Hossu
 numit episcop de Gherla: 3.III.1917
 preconizat: 21.IV.1917
 consacrat episcop: 4.XII.1917, la Blaj, de IPS Victor Mihalyi de Așa

Din 1919, ne mai exercitându-se privilegiile Regelui Apostolic, episcopul diecezan va fi numit de Sf. Scaun, după o prealabilă consultare și

a Guvernului Regal Român. Din 1.I.1919 numirea va fi înțeleasă ca săvârșită de Sf. Scaun

Dieceza de Gherla prin Scrisoarea Apostolică *Sollemni Conventione* (5.VI.1930) va suferi rearondări împreună cu celelalte dieceze din Mitropolia de Alba-Iulia și Făgăraș. Prin Decretul Nunțiatarii Apostolice din 16.VII.1930 sediul episcopiei va fi transferat la Cluj, dieceza numindu-se oficial de *Cluj-Gherla*.

Iuliu Hossu a mai fost:

Administrator apostolic al diecezei de Maramureș: 19.VII.1930 – 2.II.1931

Administrator apostolic al diecezei de Oradea Mare, în partea cedată Ungariei: 29.VIII.1941 – III.1946

Observații:

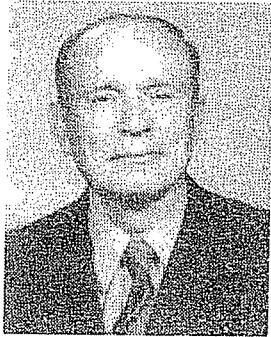
În anul 1948 intensificându-se persecuția împotriva Bisericii Greco-Catolice din România, culminând cu interzicerea acesteia de către autoritățile comuniste în 1.XII.1948, Biserica a intrat în *stare de necesitate canonică*, normele canonice de conducere fiind precizate în decretul *De nominatione substitutorum* (29.VI.1948) și anexa *Facultates specialissimae* (29.VII.1948).

Împiedicat în guvernarea diecezei: arestat pentru credință: 28.X.1948, deținut până în ianuarie 1955,

Cardinal *in pectore*: 28.IV.1969, publicat în 1973

d. 28.V.1970, București; Mărturisitor al credinței.

Observații: În urma arestării episcopului Iuliu Hossu s-a instituit starea de necesitate canonică în dieceză, puterea de jurisdicție trecând în mâna ordinarilor substituiți. După decesul ordinarilor diecezani, ordinarii substituiți deveneau automat ordinari diecezani, care își puteau transmite mai departe jurisdicția. Odată cu trimiterea PS Iuliu Hossu în domiciliu obligatoriu (1955 – 1968), acesta a putut comunica, discret, este drept, cu dieceza sa (prin vizitele făcute de credincioși, preoți, rude, sau prin scrisori trimise celor apropiați și de încredere). Din 1968 comunicările au devenit frecvente, PS Iuliu celebrând și hirotoniri când necesitățile au impus-o.
ordinariu substituit:

Nicolae Pura
n. 14.IX.1913, Cășei, CJ
studii: Dej, Cluj, Roma
preot: 19.III.1938, Roma, de PS Alexandru
Evreinoff, episcop titular de Pionia, mai apoi
arhiepiscop titular de Parium
canonic al diecezei de Cluj-Gherla:
14.III.1947

ordinariu substituit: 28.X.1948 – 3.III.1953
în detenție pentru credință: 3.III.1953 –
6.X.1955

ordinariu diecezan (vicar capitular): (28.V.1970) 19.XI.1976 –
9.II.1981

d. 10.VIII.1981 Bacău, îngropat la Mărgineni, BC. Mărturisitor al
credinței.

ordinariu substituit:
Dr. Gheorghe Vidican
n. 9.V.1886, Căianul Mic
studii: Năsăud, Budapesta
preot: 17.IX.1914, de PS Vasile Hossu
canonic al diecezei de Cluj-Gherla: 2.V.1924
prepozit: 26.III.1940
prelat papal: 26.V.1941
vicar general episcopal: din 24.IV.1947 – 1953,
din 1955 – 1969

vara 1955

ordinariu diecezan substituit: 3.III.1953 –

d. 6.VIII.1971, Cluj.

Obs. Fiind pensionat oficial în Octombrie
1947, prepozitul G. Vidican nu a fost arestat,
asemenea celorlalți canonici emeriți (Ioan
Agârbiceanu, Octavian Domide, Dionisie Vaida)

Episcop auxiliar (inițial coadjutor):

Dr. Ioan Chertes

n. 10.IX.1911, Sărățel, BN
studii: Năsăud, Gherla, Cluj, Roma
preot: 21.XII.1935, Roma, de IPS Giuseppe

Palica, arhiepiscop titular de Philippi

canonic al diecezei de Cluj-Gherla: 14.III.1947

consacrat episcop: 24/25.XII.1949, la Căldărușani, în domiciliu forțat, de
ÎPS Valeriu Traian Frențiu
episcop titular de Campania in Macedonia, coadjutor al diecezei de
Cluj-Gherla.

în detenție pentru credință: 28.X.1948 – 30.VII.1955; 13.VIII.1956 –
vara lui 1964

la ieșirea din închisoare va renunța la activitatea diecezană, datorită bolii
(ce se va ameliora ulterior), devenind episcop auxiliar.

arhiepiscop *ad personam*: 12. IV. 1990, titular de Cantano

d. 31.I.1992, Cluj-Napoca. Mărturisitor al credinței.

ordinariu diecezan (prin desemnare din partea
PS Iuliu Hossu):

Dr. Cozma Avram

n. 2.VI.1906 Mintiu- Nimigea de Jos, BN

studii: Năsăud, Blaj, Roma

preot: 6.VI.1936

canonic al diecezei de Cluj-Gherla: 26.III.1940

în detenție pentru credință: 20.II.1953 –
20.V.1954, 1955-1961

vicar general diecezan: 1969-1970

ordinariu diecezan: 29.V. 1970 – 18.XI.1976

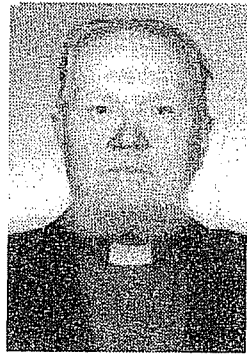
d. 18.XI.1976, Salva, BN, îngropat la Baia-Mare

ordinariu diecezan (vicar capitular):

Nicolae Pura, între 19.XI.1976 – 9.II.1981

Literatura de resort îl prezintă pe can. Nicolae Pura ca ordinariu diecezan
din 29.V.1970, trecându-se peste poziția canonicului Dr. Cosma Avram. Acesta
avea o precedentă canonică de 7 ani față de Pura, doctoratul în teologie, iar PS
Emil Riti a atestat că era privit ca ordinariu diecezan legitim de ceilalți canonici
supraviețuitori, confirmat de altfel și de viitorul episcop.

Din 9.XI. 1978, can. Nicolae Pura va reconstitui Capitlul diezei de
Cluj-Gherla. Pe măsură ce bătrânii canonici decedau, capitlul era
completat prin cooptare de noi membri, din clerul diecezan.

ordinariu diecezan (vicar capitular):
Dr. Silvestru Silviu Augustin Prunduș,
OSBM

n. 3.V.1915, Cășei, CJ
studii: Dej, Cluj, Roma
preot: 11.XII.1938, Roma, de PS Iuliu Hossu
cere intrarea în OSBM: 21.XI.1947
în detenție pentru credință: 4.I.1949 – X.1949,
4.III.1950 – 14.III.1953, 4.V.1953 – 25.IX.1955,
25.I.1959 – 29.VII.1964

canonic al diecezei de Cluj-Gherla: 9.XI.1978
ordinariu diecezan: 9.II.1981 – 31.VII.1987

d. 25.IX. 2004, Cluj-Napoca. Mărturisitor al credinței.

Episcop:

Emil Riti

n. 11.XI. 1926, Sănmartin, CJ (trecut
anagrafic 12.XI.)

studii: Zalău, Petroșani, Cluj

preot: 13.V.1949, București, de ÎPS
Alexandru Cisar

în detenție pentru credință: 19.XI.1950
– vara lui 1964

propus ca episcop: 18.IV.1981

acceptat de Sf. Scaun: 26.XI. 1981 (cf. mărturiile scrise ale P. Dr. S.A.
Prunduș, din 11.VI.1988, publicate în volumul dedicat lui Emil Riti de M. R.
Birtz, vezi mai jos)

consacrat episcop: 18. IV.1985, București, de ÎPS Dr. Ioan Dragomir
ordinariat pretins din 14.IX.1969, ca succesor al PS Iuliu Hossu,
recunoscut de canonicul Cozma Avram, iar din 1978 și de canonicul Nicolae
Pura. În sprijinul aserțiunilor sale va produce o înregistrare audio a Cardinalului
Iuliu Hossu, autenticată și printor-un rescript al IPS Dr. Ioan Dragomir.

d. 21.II.2006, Cluj-Napoca. Mărturisitor al credinței.

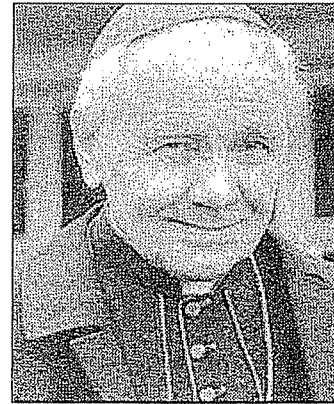
Episcop, Administrator apostolic:

Dr. Alexandru Todea: 31.VII.1987 – 13.III.1990

n. 5.VI.1912, Teleac, MS

studii: Reghin, Blaj, Roma

preot: 25.III.1939, Roma, de PS Alexandru Evreinoff

numit episcop auxiliar al Arhiepiscopiei
de Alba-Iulia și Făgăraș, titular de
Caesaropolis: 4.VII. 1950

consacrat episcop: 19.XI.1950,
București, de PS Joseph Schubert

în detenție pentru credință: 30.XII.1947
– 13.VI.1948, 31.I.1951 – 4.VIII.1964

administrator apostolic al arhiepiscopiei
Blajului: 9.V.1963 (împiedicat până în 1964)
– 13. III.1990

proedru al Bisericii Greco-Catolice
Române: 30.V.1985

ales mitropolit: 14.III.1986,

Cluj-Napoca

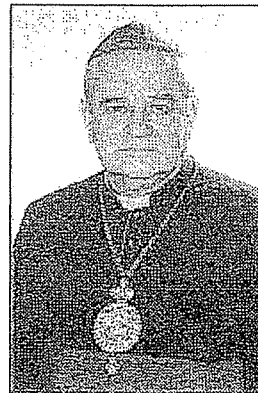
numit arhiepiscop de Alba-Iulia și Făgăraș, mitropolit al Bisericii
Greco-Catolice Române: 13.III.1990, până în 8. IX.1992

**administrator apostolic al diecezei de Cluj-Gherla: 31.VII.1987 –
13.III.1990**

cardinal: 29.VI.1991

d. 22.V. 2002 Târgul-Mureș. Mărturisitor al credinței.

**Odată ce Sf. Scaun a putut numi episcopi fără opreliște pentru toate
diecezele catolice din România (13 – 14.III.1990) starea de necesitate
canonică a luat sfârșit.**

Episcop diecezan:

George Guțiu: 14.III.1990-18.VII.2002

n. 30.III.1924, Vaidei, MS

studii: Blaj

preot: 8.XII.1948, la București, de ÎPS
Alexandru Cisar

în detenție pentru credință: 31.I.1951 – 4.VIII.
1964

propus episcop: 18.IV.1981

numit episcop de Cluj-Gherla: 14.III.1990

consacrat episcop: 17.VI.1990, Cluj-Napoca,
de ÎPS Alexandru Todea

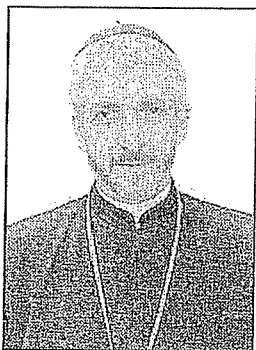
administrator apostolic al arhiepiscopiei de

Alba-Iulia și Făgăraș: 8.IX.1992 – 20.VII.1994

arhiepiscop ad personam: 20.VII.1994

retras din scaun: 18.VII.2002

d. 8.V.2011, Cluj-Napoca. Mărturisitor al credinței.

Episcop diecezan:

Dr. Florentin Crihălmean: 18.VII.2002-

n. 7.IX.1959, Iași

studii: Cluj-Napoca, Roma

preot: 9.IX.1990, Cluj-Napoca, de PS George

Guțiu

numit episcop coadjutor al diecezei de Cluj-Gherla, cu titlul de Silli: 6.XI.1996

consacrat episcop: 6.I.1997, Roma, de Papa

Ioan Paul II

episcop diecezan din: 18.VII.2002

Observații:

În lucrările dedicate diecezei de Cluj-Gherla, mai ales cele semnate de P. Dr. Augustin Prunduș, OSBM și P. Clemente Plăianu, se fac referiri la „ternare diecezane”. Acestea nu au existat. Au existat ordinari substituți, și conform Decretului *De nominatione substitutorum*, fiecare din aceștia avea pregătit câte doi înlocuitori, care puteau să-i succedă pe rând (deci consecutiv, nu concomitent) în caz de arestare.

Circulările publicate de P. Dr. S. A. Prunduș în calitatea sa de ordinar diecezan poartă și mențiunea de *vicar general*. Ar fi trebuit să scrie *vicar capitular*. Vicarul general, prin însăși natura funcției, este delegat al ordinarului diecezan. Cercetătorilor care au apelat la lucrările P. Prunduș, altfel extrem de importante pentru istoria anilor 1948-1989, le-a scăpat distincția distineția dintre vicarul capitular și vicarul general. De aici confuziile apărute în literatura de resort.

Bibliografie

1. **Birtz, Remus Mircea**, *Episcopul Emil Riti (1926-2006). Tentativa unei recuperări istoriografice (cu documente inedite)*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2006.
2. **Birtz, Remus Mircea**, *Cronologia ordinarilor diecezani greco-catolici (uniți) 1948-1989. Încercare de reconstituire*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2007.
3. **Birtz, Remus Mircea; Kierein, Manfred**, *Câteva succesiuni apostolice catolice din România*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2011.
4. **Bojor, Victor**, *Canonicii diecezei gr. cat. de Gherla, acum Cluj-Gherla 1857-1937*, Cluj, Tipografia Cărților Funduare, 1937.

5. **Bojor, Victor**, *Episcopii diecezei gr. cat. de Gherla, acum Cluj-Gherla (1856-1939)*, Cluj, Tipografia Ardeleană, 1939.
6. **Făgăraș, Sabin Sebastian; Birtz, Remus Mircea**, *Capitulul diecezan de Cluj-Gherla între septembrie 1987-martie 1990*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2007.
7. **Hossu, Iuliu**, *Credința noastră este viața noastră. Memoriile cardinalului dr. Iuliu Hossu*, Cluj-Napoca, Editura Viața Creștină, 2003.
8. **Hossu, Valer**, *Episcopul Iuliu, Sfântul Marii Unirii*, Cluj-Napoca, Ed. Napoca-Star, 2008.
9. **Jakubinyi, György**, *Româniai Katolikus, Erdélyi Protestáns és Izraelita vallási archontológia*, Kolozsvár, Verbum, 2010.
10. **Prunduș, Silvestru Augustin; Plăianu, Clemente; Nicula, Alexandru; Bota, Ioan M.; Costan, Ioan**, *Cardinalul Iuliu Hossu*, Cluj-Napoca, Editura Unitas, 1995.
11. **Prunduș, Silvestru Augustin; Plăianu, Clemente**, *Canonicul Nicolae Pura*, Cluj-Napoca, Viața Creștină, 1996.
12. **Radu, Iacob**, *Istoria diecezei române-uite a Orăzii-Mari, scrisă cu prilejul aniversării de 150 de ani de la înființarea aceleia 1777-1927*, Oradea, Editura Atheneu, 1932.
13. **Sima, Ana Victoria**, *O episcopie și un ierarh. Înființarea și organizarea Episcopiei Greco-Catolice de Gherla în vremea Episcopului Ioan Alexi*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2003.
14. **Sularea, Daniel**, *Viața religioasă în dieceza greco-catolică de Gherla (1878-1891). Contribuții documentare*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2008.

